

FORSVARETS BYGNINGS- OG ETABLISSEMENTSTJENESTE

FORSVAR FOR NATUREN

JÆGERSPRIS SKYDE- OG ØVELSESTERRÆN

NATURA 2000-RESUMÉ AF DRIFTS- OG PLEJEINDSATSEN 2012-2015

Titel	Jægerspris Skyde- og Øvelsesterræn, Natura 2000-resumé af drifts- og plejeindsatsen 2012-2015
Udgivelse	Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste. 2012.
Fotos	Michael Sand og Dansk Jagtakademi
Internetversion	Resuméet kan findes i elektronisk format på www.forsvaret.dk/fbe
Layout/produktion	BUCHS AS

INDHOLD

1.	INDLEDNING	4
2.	RESUMÉ FRA TILLÆGGET TIL DRIFTS- OG PLEJEPLANEN	5
3.	FORSVARETS AREALMÆSSIGE ANDEL AF NATURA 2000-OMRÅDERNE	6
4.	FORSVARETS ANDEL AF HABITATNATURTYPER	8
5.	FORSVARETS ANDEL AF ARTER	9
6.	FORSVARETS NATURA 2000-INDSATS	10

1. INDLEDNING

Ca. 60 af Forsvarets arealer, heraf 20 større skyde- og øvelsesområder, indgår i større eller mindre omfang i Natura 2000-netværket. For 18 af disse terræner foreligger der drifts- og plejeplaner. Drifts- og plejeplanerne anvendes som redskab til opfyldelse af Forsvarets forpligtelse til planlægning inden for Natura 2000-områderne og andre aspekter af implementering af international naturbeskyttelseslovgivning. Teknisk sker dette ved, at Forsvaret indarbejder Natura 2000-planlægningen i drifts- og plejeplanerne på lige fod med øvrige formelle forskrifter, hvilket vil ske i forbindelse med den løbende revision af eksisterende drifts- og plejeplaner eller ved udarbejdelse af nye. I tilfælde, hvor der foreligger relativt nye drifts- og plejeplaner, vil Natura 2000-planlægningen sikres gennem tillæg til disse.

Forsvaret har inden for den fastsatte frist meddelt de relevante kommuner beslutningen om selv at udarbejde Natura 2000-planlægningen og har udarbejdet tilsvarende resuméer, som fremsendes til kommunerne. Re-

suméet består af en række kortfattede afsnit, startende med resuméet fra drifts- og plejeplanen eller tillægget hertil. Derefter beskrives Forsvarets andel af de relevante Natura 2000-områder, dels på arealniveau og dels i forhold til naturindhold fordelt på naturtyper og arter. Til slut gives i skemaform en oversigt over målsætning og indsats i forhold til sikring af Natura 2000-værdierne. De operationelle målsætninger omsættes i planen til konkrete aktiviteter. Den samlede drifts- og plejeplan, tillæg og tilhørende aktivitetskort kan findes på Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjenestes hjemmeside: www.forsvaret.dk/fbe.

Nærværende er resumé til handleplanen for Natura 2000-område Nr. 235. Jægerspris Skydeterræn, for så vidt angår planlægningen på Jægerspris Skyde- og Øvelsesterræn. Det refererer til tillæg (2012) til den gældende drifts- og plejeplan. Det fremsendes til Frederikssund kommune og Naturstyrelsen.

2. RESUMÉ FRA TILLÆGGET TIL DRIFTS- OG PLEJEPLANEN

Forsvaret ejer og bruger en række skyde- og øvelsesterræner landet over. Terrænerne udgør tilsammen ca. 33.000 ha, og i alt ca. halvdelen heraf er udpeget som Natura 2000-områder og dermed underlagt de statslige Natura 2000-planer og målsætningen og indsatsprogrammet heri. Forsvaret varetager selv planlægningen, hvilket sker ved revision af drifts- og plejeplaner eller tillæg til eksisterende planer.

Nærværende er et tillæg til drifts- og plejeplanen for Jægerspris Skyde- og Øvelsesterræn, (herefter alene benævnt som Jægerspris), og gælder således planlægningen for Natura 2000-område. Nr. 235. Jægerspris Skydeterræn. Hele den ikke-marine del af Natura 2000-området ejes og forvaltes af Forsvaret. Natura 2000-området udgør imidlertid ikke hele skyde- og øvelsesterrænet, der i den nordlige del rækker mod øst, ligesom Forsvaret igennem forpagtning bruger og forvalter et større område, der ejes af Kong Frederik den VII's Stiftelse.

De vigtigste naturtyper i Natura 2000-området er overdrev, hede og fugtige skovnaturtyper. Der er fire udpegningsarter, der alle er tilknyttet vådbunds- og vandområder. Hertil kommer en række særligt beskyttede arter, de såkaldte Bilag IV-arter. Til det håndterer tillægget udvalgte øvrige temaer, herunder skovdrift, planlægning af landbrugsarealer, der fra 2012 overgår til ekstensiv drift, publikumshensyn m.v.

Forsvaret, herunder Jægerspris, har som statslig lods-ejer et stort medansvar for at bevare den biologiske mangfoldighed, herunder at sikre gunstig bevaringstilstand for alle udpegede naturtyper og arter. I området findes naturtypen surt overdrev, som er højt prioriteret internationalt. Samtidig er Jægerspris af stor betydning for Forsvarets personeluddannelse, og der forudses

øget uddannelsesmæssig anvendelse i de kommende år. Ligeledes knytter der sig en række rekreative interesser til arealerne.

Der er igennem en årrække gennemført omfattende naturpleje på Jægerspris' arealer. Dette er sket med henblik på sikring af netop de værdifulde naturtyper og tilknyttede arter. Den hidtidige drifts- og plejeindsats er evalueret i forhold til opfyldelsen af Natura 2000-målene, og det vurderes overordnet, at fortsat pleje, som allerede gennemført og videre planlagt, kombineret med forbedring af hydrologiske forhold, udlægning af urørt skov m.v. vil kunne bidrage meget væsentligt til at opnå Natura 2000-målene. Disse initiativer kombineret med den igangværende og planlagte indsats i form af fx vandhulspleje på hele terrænet vil ydermere sikre mål-opfyldelsen og områdets økologiske funktionalitet for Bilag IV-arterne.

Forsvaret konkluderer overordnet, at den planlagte plejeindsats kan kombineres med en ideel udvikling af Jægerspris som uddannelsessted, når der sikres fortsat militær adgang og brug af arealer samt mulighed for indretning af uddannelsesfaciliteter såvel i som udenfor Natura 2000-området. Når det gælder publikum refererer plantillægget i alle henseender til de vilkår, der er fastsat i den relativt nye drifts- og plejeplan.

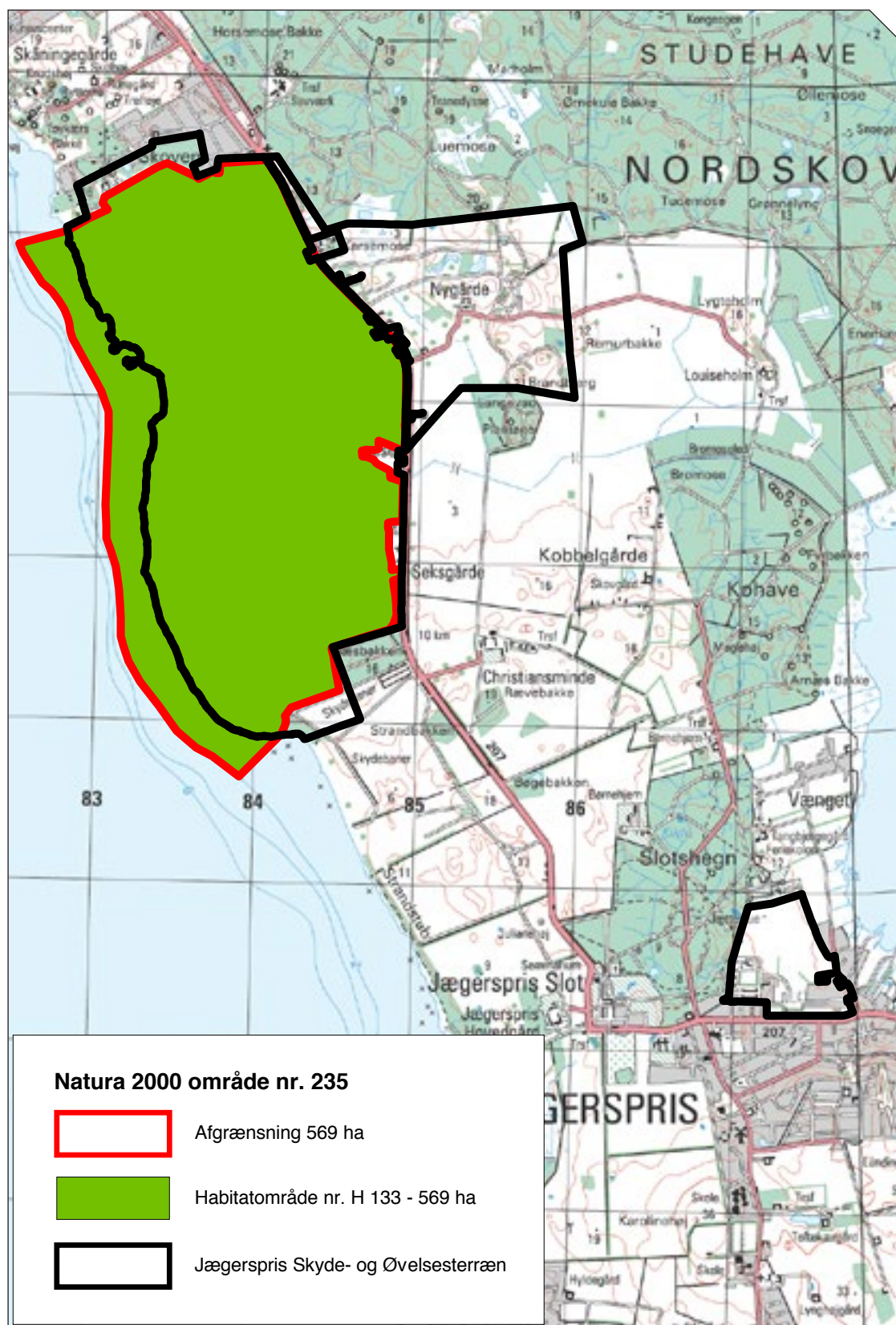
Plantillægget er vedtaget marts 2012 og et resumé tilgår Frederikssund kommune og Naturstyrelsen.

3. FORSVARETS AREALMÆSSIGE ANDEL AF NATURA 2000-OMRÅDERNE

Natura 2000-område Nr. 235 og Jægerspris overlapper geografisk i den vestlige del af terrænet, dvs. vest for Kulhusvejen (se Figur 3-1). Der er tale om et overlaps-

areal på 476 ha, der udgør ca. 84 % af Natura 2000-området og ca. trefjerdedele af Jægerspris' samlede areal.

Figur 3-1. Jægerspris Skyde- og Øvelsesterræns geografisk udbredelse i forhold til Natura 2000-området og det underliggende habitatområde.

4. FORSVARETS ANDEL AF HABITATNATURTYPER

Tabel 4-1 viser de 9 naturtyper på Jægerspris Skyde- og Øvelsesterræn, der indgår som udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 235. Det er overdrevsarealerne, der spiller den arealmæssigt største rolle, men også områder med skovbevokset tørvemose og tidvis våd eng har

stor betydning. Habitatnaturtypen Næringsrig sø er vurderet til gunstig prognose. De øvrige er fastsat til ugunstig eller vurderet ugunstig prognose p.gr.a. næringsstofftilførsel, tilgroning m.v. eller til ukendt prognose.

Nummer	Navn	Kortlagt på Jægerspris Skyde- og Øvelsesterræn (ha)
1210	Strandvold med enårige planter	1/0,04
1220	Strandvold med flerårige planter	1/0,05
3150	Næringsrig sø	13/3,09
4030	Tør hede	4/25,48
6210	Kalkoverdrev	12/54,08
6230	Surt overdrev	13 /44,16
6410	Tidvis våd eng	5/8,87
7230	Rigkær	1 /3,81
91D0	Skovbevokset tørvemose	2/23,70

Tabel 4-1. Habitatnaturtyper på Jægerspris Skyde- og Øvelsesterræn angivet med nummer, navn samt areal på terrænet.

5. FORSVARETS ANDEL AF ARTER

De tre udpegningsarter kildevældsvindelsnegl, skæv vindelsnegl og stor vandsalamander (se tabel 5-1) er dårligt kortlagte. Jævnfør basisanalysen fra 2006 forekommer

stor vandsalamander på 5 lokaliteter på samlet ca. 190 ha. Prognosen er ukendt p.gr.a. af mangelfuld kortlægning.

Nummer	Navn	Kortlagt på Jægerspris Skyde- og Øvelsesterræn (ha)
1013	Kildevælds-vindelsnegl	1/0,44 ha i rigkærsområdet vest for Troldehøj (Afd. 103 b)
1014	Skæv vindelsnegl	1/0,44 ha i rigkærsområdet vest for Troldehøj (Afd. 103 b).
1166	Stor vandsalamander	Samlet ca. 19 ha med den største forekomst i moserne nord for Troldehøj, men med forekomst og potentielle levesteder og i det sydlige terræn.

Tabel 5-1. Arter, der udgør udpegningsgrundlaget for H133, og som er kortlagt på Jægerspris.

6. FORSVARETS NATURA 2000-INDSATS

Der er opstillet en række kort- og langsigtede målsætninger for den fremtidige drift og pleje af terrænet.

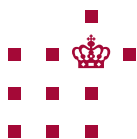
Målsætningerne er opstillet og fordelt på en række strategiske, taktiske og operationelle mål indenfor emnerne militæranvendelse, naturbeskyttelse og pub-

likumshensyn. De operationelle mål er at opfatte som den konkrete indsats, der udspecificeres i plantillæggets aktivitetsafsnit. Der er opstillet mål for Natura 2000-indsatsen i perioden 2012-2015. Disse fremgår af tabel 6-1.

Strategisk	Taktisk	Operationel
Natura 2000: Jægerspris bidrager i videst muligt omfang til sikring af Natura 2000-område Nr. 235's økologiske integritet. Naturtyper og arter skal have en gunstig bevaringsstatus. For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse I eller II og gunstig prognose skal udviklingen i areal og tilstand være stabil eller i fremgang. For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse III-V og/eller ugunstig prognose, skal udviklingen i natur/skovtilstand være i fremgang, således at der opnås natur/skovtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed dertil. Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det. For naturtyper og arter uden tilstandsvurderingssystem og/eller med en ukendt prognose er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Skovarealerne, herunder såvel habitatskov som øvrig skov på hele terrænet (se nedenfor), styrkes naturmæssigt.	1210 Strandvold med enårige planter sikres en optimal ekstensiv drift og pleje. 1220 Strandvold med flerårige planter sikres en optimal ekstensiv drift og pleje. 3150 Næringsrig sø sikres en optimal ekstensiv drift og pleje. 4030 Tør hede sikres en optimal ekstensiv drift og pleje. 6210 Kalkoverdrev sikres en optimal ekstensiv drift og pleje. 6230 Surt overdrev sikres en optimal ekstensiv drift og pleje. 6410 Tidvis våd eng sikres en optimal ekstensiv drift og pleje og en for naturtypen hensigtsmæssig hydrologi. 7230 Riggær sikres en optimal ekstensiv drift og pleje og en for naturtypen hensigtsmæssig hydrologi. Arealet udvides med ca. 50 % i forhold til det kortlagte areal (kortlagt 2004/2005). Arealet med en mosaik af surt overdrev, kalkoverdrev, tør hede og tidvis våd eng udvides ca. 50 % i forhold til det kortlagte areal (kortlagt 2004/2005). 91D0 Skovbevokset tørvemose sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje og sikres en mere hensigtsmæssig hydrologi. 1013 Kildevældsvindelsnegl, 1914 Skæv vindelsnegl og 1166 Stor vandsalamander sikres velegnede eksisterende og potentielle levesteder herunder levesteder med hensigtsmæssig hydrologi. Invasive plantearter bekæmpes.	Årlig afbrænding af nedslagsområde vest for Strandvejen, hvori indgår surt overdrev og rigkær (i alt 82 ha). Årlig slåning af skydebaner med tilhørende arealer, hvori indgår tør hede, kalkoverdrev, surt overdrev, tidvis våd eng og rigkær (i alt 117 ha). Førstegangspleje senest 2012 i form af rydning og efterfølgende slåning hvert andet år, hvori indgår kalkoverdrev (i alt 32 ha). Afgræsning fra 2012 af overdrevsareal, hvori indgår surt overdrev (10,3 ha). Skovudviklingstype 94 Urørt skov udlægges i 2012 i Hønsbakkeskoven (26,7 ha) hvori indgår 23,7 ha skovbevokset tørvemose og 3,0 ha Elle- og askeskov (ikke udpegningsgrundlag). Øgning af vandstand ved hævnning af afløbshøjde i grøfter i Hønsbakkeskoven. Beskrivelse i 2012 af et "integreret projekt for den bevægelige målbane i Sektor A" indeholdende en øgning af sommervandstand ved hævnning af afløbshøjde i grøftesystemet, hvori indgår tidvis våd eng. Pleje af 30 søer/vandhuller i 3 prioriteter senest 2022. Årlig slåning af specialprojektområde til bekæmpelse af rynket rose, hvori indgår surt overdrev (i alt 2,4 ha). Løbende fjernelse af gyvel, rynket rose og anden opvækst, hvori indgår tør hede, surt overdrev og tidvis våd eng (i alt 36 ha).

Tabel 6-1. Målsætningen for Natura 2000-indsatsen på Jægerspris Skyde- og Øvelsesterræn.

FORSVARETS BYGNINGS- OG ETABLISSEMENTSTJENESTE

Har du lyst til at læse mere?

Scan koden med din smartphone og hent drifts- og plejeplanen på forsvarrets hjemmeside.

Forsvar for naturen

Forsvarets skyde- og øvelsesterræner anvendes til militær uddannelse, men samtidig udgør arealerne nogle af de største og bedst bevarede naturområder i Danmark.

Sammenlagt forvalter Forsvaret 33.000 ha enestående natur, hvor den militære benyttelse går hånd i hånd med værdifulde danske naturtyper og arters beskyttelse. Mange militære arealer er i perioder åbne for publikum, så også offentligheden kan besøge og opleve de unikke naturarealer.

I samarbejde med Miljøministeriet har Forsvaret udviklet et særligt koncept for udarbejdelse af drifts- og plejeplaner for terrænerne. Igennem planerne sikrer Forsvaret en passende afvejning mellem militære uddannelsesmæssige behov, naturbeskyttelse og offentlighedens adgang. Information om Forsvarets naturforvaltning kan findes på www.forsvaret.dk.

